

AMNESTY INTERNATIONAL

NEWSLETTER

PAŹDZIERNIK 1991 VOL. XXI • NUMER 10

WIELKA BRYTANIA

Maltretowanie i zastraszanie

Amnesty International domaga się, aby rząd Wielkiej Brytanii przeprowadził dochodzenie w sprawie maltretowania i zastraszania dalszymi torturami Damiena Austina, 17-letniego katolika z Zachodniego Belfastu. AI od dawna zajmuje się przypadkami zastraszania i maltretowania osób zatrzymanych przez policję w Irlandii Północnej i jest przekonana, że istniejące procedury i środki gwarancji są niewystarczające i nie są w stanie przeciwdziałać tego rodzaju praktykom.

W ostatnich miesiącach Damien Austin był dwukrotnie przetrzymywany w Castlereagh, w ośrodku przesłuchań w Belfaście. Był jednym z 18 młodych ludzi, aresztowanych w maju, w celu złożenia wyjaśnień po zamordowaniu oficera policji. Austin znajdował się w areszcie przez trzy dni i twierdzi, że oficerowie policji maltretowali go fizycznie i grozili śmiercią. Został zwolniony bez przedstawienia jakichkolwiek zarzutów, lecz mimo to dalej był niepokoiony przez policję.

17 sierpnia Austin został ponownie aresztowany i przewieziony do ośrodka Castlereagh. Poddano go ponad czterogodzinnym przesłuchaniom. Twierdził, że był bity. Został zbadany przez lekarza dyżurnego, który dostrzegł świeże rany i dał mu środki usmierzające.

Austin utrzymuje, że w ciągu następnych dwóch dni kontynuowano przesłuchania, a tortury stały się jeszcze bardziej okrutne. Wieczorem 19 sierpnia zbadał Austina jego lekarz, który w raporcie przygotowanym dla Sądu Najwyższego stwierdził, że „znalazł dowody na ciężkie obrażenia fizyczne”, i że „Damien Austin jest obiektem maltretowania przez policję, a lekarz policyjny jest co do tego całkowicie zgodny”.

Po tym badaniu Austinowi podobno powiedziano: „Możesz się skarżyć komu chcesz. To tylko pogorszy sprawę”. Detektywi zagrozili Austinowi kolejnym aresztowaniem i powiedzieli, że może zostać zastrzelony przez Siły Ochotnicze Ulsteru (Ulster Volunteer Force), lojalną grupę paramilitarną. 20 sierpnia, po kolejnej sesji przesłuchań, został zwolniony bez przedstawienia oskarżeń.

SRI LANKA

Pogwałcenia praw człowieka w kontekście wojny domowej

11 września AI wydało raport na temat pogwałceń praw człowieka w północno-wschodniej Sri Lance, gdzie w czerwcu 1990 ponownie wybuchł konflikt między siłami bezpieczeństwa Sri Lanki a Tamilskimi Tygrysami Wyzwolenia Eelamu (LTTE). LTTE walczy o ustanowienie w prowincji północno-wschodniej odrębnego państwa tamilskiego - „Eelamu”.

Raport powstał po czwartej, dwutygodniowej misji badawczej w Sri Lance. Zespół AI znalazł dowody na to, że tysiące nieuzbrojonych członków społeczności tamilskiej, nie wyłączając kobiet i dzieci, zostało zabitych, lub zaginęło po bezpodstawnych aresztowaniach dokonanych przez siły bezpieczeństwa Sri Lanki, bądź przez działające w porozumieniu z nimi uzbrojone grupy muzułmańskie czy tamilskie.

Ofiary zostały zastrzelone, zakłute bagnetem, zaszytowane, zasyieczone, lub pobite na śmierć. Zgodnie z otrzymanymi informacjami, kilka osób żywcem spalono. Wielu przetrzymywano, lub zabito najwyraźniej dlatego, iż kontaktowali się, niekiedy jedynie przelotnie, z Tamilskimi Tygrysami w okresie kiedy ci kontrolowali region.

Znaleziono również dowody poważnych nadużyć ze strony LTTE kontrolujących znaczną część północno-wschodnią kraj, szczególnie półwysep Jaffna. Ofiarami nadużyć LTTE stały się liczne grupy spośród cejlońskiej i muzułmańskiej ludności cywilnej, w tym kobiety i dzieci, a także Tamilczycy, których uznano za zdrajców. LTTE uwięzili policjantów, urzędników państwowych i tamilskich dysydentów. Więźniów torturowano i zabijano; masakra ponad stu policjantów, którzy podali się LTTE w czerwcu 1990, rozpoczęła obecny etap wojny domowej w północno-wschodniej części kraju.

Większość pogwałceń praw człowieka wymienionych w raporcie AI - bezprawnych egzekucji i „zagi-

Sri Lanka: W maju 1991 ciało ofiary bezprawnej egzekucji wrzucono do leja po bombie i spalono na oponach w mieście Kaluwanchikudy, region Batticaloa. Czyn ten przypisuje się siłom bezpieczeństwa. Lej powstał w czasie ataku mózdziczowego LTTE na miejscowy Oddział do Zadań Specjalnych w czerwcu 1990.

nić” - dokonały siły rządowe na wschodzie i w innych kontrolowanych przez siebie częściach kraju. 12 czerwca od wybuchu miny lądowej w Kokkadiachchilai, na wschód od miasta Batticaloa, położonego na wschodnim krańcu kraju zginęli dwaj żołnierze. W odwecie żołnierze z miejscowego obozu wojskowego splądrowali pobliskie wsie Mahiladithivu i Muthlaikuda, mordując co najmniej 67 osób cywilnych, w tym kobiety i dzieci. Siedemnastu mieszkańców Muthlaikudy, w tym 16-letniego chłopca, zabrano na miejsce wybuchu i, zgodnie z doniesieniami, zmuszono do trzykrotnego okrążenia leja po bombie, a następnie zastrzelono. Ciała ofiar wrzucono do leja i spalono.

AI dobrze przyjęła decyzję prezydenta Ranasinghe Premadasy o utworzeniu komisji do zbadania tego incydentu. AI nawołuje do

publicznego ogłoszenia wyników dochodzenia.

Rząd Sri Lanki najwyraźniej toleruje doraźne egzekucje osób podejrzanych o przynależność do LTTE zamiast domagać się ich aresztowania, osądzenia i ukarania zgodnego z prawem. AI przedstawiła rządowi Sri Lanki szereg propozycji zmierzających do ustanowienia realnych procedur badania naruszeń praw człowieka i zapobieżenia takim naruszeniom w przyszłości. AI sugerowała zintensyfikowanie prac Komisji Śledczej d/s Nielegalnego Usuwania Osób oraz Grupy Zadaniowej Praw Człowieka, które rząd niedawno powołał w celu badania i reagowania na dowody gwałcenia praw człowieka. AI w sposób szczególny wywiera naciski na rząd Sri Lanki o zapewnienie mieszkańcom północno-wschodniej części kraju większego dostępu do tych instytucji.

KAMPANIA NA RZECZ WIĘŹNIÓW MIESIĄCA

Ludzie, których losy poniżej opisano, są więźniami sumienia. Zostali aresztowani z powodu swoich przekonań religijnych lub politycznych, koloru skóry, płci, pochodzenia lub języka, którym mówią. Żaden z nich nie stosował i nie opowiadał się za stosowaniem przemocy. Ich długotrwałe więzienie jest pogwałceniem Powołanej Deklaracji Praw Człowieka ONZ. Interwencje napływające z całego świata przyczyniają się do ich uwolnienia bądź też wpływają na poprawę materialnych warunków, w których są więzieni. Jeśli podzielasz pogląd, że brak wolności gdziekolwiek na świecie psuje smak wolności, z której ty korzystasz i stanowi dla niej zagrożenie, i że Twoja satysfakcja z korzystania z przyrodzonych praw człowieka przyćmiona jest świadomością ich brutalnego gwałcenia w stosunku do milionów ludzi - zacznij działać. Dołącz do „Spisku na rzecz nadziei”. Napisz listy w sprawach opisanych niżej przypadków łamania praw człowieka do odnośnych władz - zdecydowane w treści ale równocześnie uprzejme w formie. Potęp w nich sytuację odwołując się do dobrej woli adresata w kwestii zadośćuczynienia wyrządzonym krzywdom. Zaakcentuj, że Twoja troska o prawa człowieka wolna jest od opcji politycznych. W żadnym wypadku nie adresuj listów bezpośrednio do więźniów.

GRECJA

Timotheos Kabourakis: lat 20, zasądzony na 4 lata za odmowę pełnienia służby wojskowej, przebywa w więzieniu Kassandra Agricultural Prison.

Timotheos Kabourakis jest Świadkiem Jehowy, co kategorycznie nie pozwala mu na pełnienie służby wojskowej. Pozostaje w więzieniu od 14 maja 1990, tj. od dnia kiedy na skutek powołania stawiał się w jednostce na Krecie. Po oświadczeniu, iż powody religijne nie pozwalają mu na służbę w siłach zbrojnych został osadzony w areszcie dyscyplinarnym. 25 czerwca 1990 został skazany przez sąd wojskowy na Krecie pod zarzutem „niesubordynacji w okresie ogólnej mobilizacji”, a w czerwcu br. prze-

wiż. Projekt ustawy dotyczący dwukrotnie dłuższej służby alternatywnej, wniesiony w roku 1988 przez poprzedni rząd grecki, nie uzyskał jeszcze mocy prawnej.

■ Prosimy o wysyłanie listów, nie urażających adresatów, z apelem o uwolnienie Timotheosa Kabourakisa i pozostałych 400 osób odbywających wyroki więzienia za odmowę pełnienia służby wojskowej wraz z prośbą o wprowadzenie alternatywnej służby cywilnej w wymiarze nie będącym formą kary i kierowanie ich na adres:

Mr Ioannis Varvitsiotis/ Minister of National Defence/ Ministry of National Defence/ Holargos (Pentagono)/ Athens, Greece. ✉

Timotheos Kabourakis

wieziony do więzienia Kassandra Agricultural Prison.

Okolo 400 osób odmawiających pełnienia obowiązku służby wojskowej, w większości Świadkowie Jehowy, przebywa w greckich więzieniach. AI traktuje ich jako więźniów sumienia.

Prawo greckie nie stwarza możliwości alternatywnej służby cywilnej. Istnieje możliwość odbycia 4-letniej służby w oddziałach pomocniczych, dwukrotnie dłuższej, ale nawet ta alternatywa nie jest do przyjęcia przez większość osób, które z powodów religijnych odmawiają pełnienia służby wojskowej.

Prawo do odmowy pełnienia służby wojskowej z powodów sumienia zostało uznane przez Komisję Praw Człowieka Narodów Zjednoczonych, Radę Europy i Parlament Europejski. Instytucje te apelują do rządów o powstrzymanie się od więzienia osób odmawiających pełnienia obowiązku służby wojskowej i o zagwarantowanie im prawa do odbycia alternatywnej służby cy-

STANY ZJEDNOCZONE AP

Enrique Gonzalez: 25-letni student prawa, rezerwista marynarki wojennej, aresztowany 26 grudnia 1990, oskarżony o dezercję i tzw. „unik” (niestawienie się do służby). 25 maja 1991 skazany na dwa i pół roku pozbawienia wolności.

W związku z iracką inwazją na Kuwejt w sierpniu 1990 i koncentracją sił amerykańskich w tym rejonie, jednostka Enrique Gonzaleza została postawiona w stan gotowości bojowej w listopadzie 1990. Jest on jednym spośród setek, a może nawet tysięcy żołnierzy amerykańskich, którzy odmówili stawienia się do służby i zwrócili się o przyznanie im statusu osoby zwolnionej z obowiązku pełnienia służby wojskowej ze względu na przekonania.

Enrique Gonzalez zaciągnął się do US Marine Corps w roku 1984, w wieku lat 18, jak twierdzi - nigdy nie przestając myśleć o swoim nastawieniu do wojny. „Moje przekonania, które ostatecznie zmusiły

mnie do zwrócenia się o przyznanie mi statusu osoby zwolnionej z obowiązku pełnienia służby wojskowej”, - mówi Gonzales - „zostały ugruntowane poprzez naukę i doświadczenie życiowe. Dzisiaj odmawiam wzięcia do ręki broni po to, aby zabijać inne istoty ludzkie i przeciwstawiam się wojnie ponieważ uważam zabijanie za złe, niemoralne i nieetyczne”.

Chociaż siły zbrojne Stanów Zjednoczonych składają się z ochotników, akt prawny o „selektywnej służbie wojskowej” przewiduje możliwość przyznania statusu osoby zwolnionej z obowiązku pełnienia służby z powodu przekonań. Oficer zajmujący się sprawą Enrique Gonzaleza zaopiniował pozytywnie aplikację o nadanie mu takiego statusu.

Odmowa pełnienia służby wojskowej z powodu przekonań jest traktowana przez Narody Zjednoczone jako uzasadnione korzystanie z prawa do wolności myśli, przekonań i wyznania. AI uznaje za więźniów sumienia wszystkich, którzy ze względu na nakazy sumienia lub dogłębne przeświadczenia wynikające z motywów religijnych, etycznych, moralnych, humanitarnych, filozoficznych i politycznych odmawiają pełnienia służby wojskowej lub podjęcia jakichkolwiek czynności bezpośrednio lub pośrednio związanych z udziałem w wojnach lub konfliktach zbrojnych.

■ Prosimy o kierowanie uprzejmych listów z apelem o natychmiastowe uwolnienie Enrique Gonzaleza na adres:

President George Bush/ The White House/ 1600 Pennsylvania Avenue/ Washington DC/ 20500 USA ✉

INDONEZJA

Bonar Tigor Naipospos: 29-letni doktorant nauk politycznych na Uniwersytecie Gajah Mada w Dżakarcie, aresztowany w czerwcu 1989. Oskarżony o działalność wywrotową w październiku 1990 i skazany na osiem i pół roku pozbawienia wolności. W styczniu 1991 wyrok został potwierdzony przez sąd apelacyjny.

Bonar Togor Naipospos był oskarżony o rozpowszechnianie idei marksistowskich i próby podważenia indonezyjskiej ideologii państwowej „Pancasila” poprzez przynależność do klubu dyskusyjnego i kolportaż zakazanej literatury. Podczas procesu jeden ze świadków obrony, wykładowca uniwersytetu Gajah Mada, stwierdził, iż tego typu nieformalne grupy dyskusyjne są pozytywną cechą życia uniwersyteckiego i są popierane przez profesorów jako istotny czynnik rozwoju intelektualnego.

Zarzuty stawiane Naiposposowi były powiązane ze skazaniem w 1988 roku dwu innych studentów, Bambang Isti Nugroho i Bambang Subono. Byli oni oskarżeni o działalność wywrotową poprzez udział

w nieformalnej grupie studenckiej i posiadanie zakazanych książek, m.in. kilku pozycji znanego indonezyjskiego pisarza Pramoedyana Ananta Toera. Naiposposowi zarzucono przekazanie Bambang Subono w 1988 roku książki tego autora w celu ich sprzedaży, czemu ten ostatni zaprzeczył w sądzie.

AI jest przekonana, że uwięzienie Naiposposa jest odmową prawa do wolności wypowiedzi i opinii i prawa do swobodnej wymiany informacji. Dostępne dokumenty i doniesienia prasowe pozwalają sądzić, że proces ten miał na celu zastraszenie ludzi krytykujących rząd, mimo niedawnego oświadczenia Prezydenta Suharto nawołującego do większej otwartości politycznej.

■ Prosimy o kierowanie uprzejmych w formie listów z apelem o natychmiastowe i bezwarunkowe uwolnienie Bonar Tigor Naiposposa na adres:

President Suharto/ President RI Istana Negara/ Jalan Veteran/ Jakarta/ Indonesia. ✉

W lipcu br. AI otrzymała informacje o zwolnieniu 57 więźniów spośród przypadków przez nią zaadaptowanych. AI podjęła 94 nowe sprawy.

Przygotowano na podstawie publikacji Międzynarodowego Sekretariatu Amnesty International, 1 Easton Street, London WC1X 8DJ, W Brytania

Redakcja wersji polskiej (skrótowej): Amnesty International - Grupa 2, 00-585 Warszawa, Bagatela 10 m 8, we współpracy z Grupą Inicjatywną w Gliwicach

Adres Zarządu Stowarzyszenia AI: 80-246 Gdańsk, Jaśkowa Dolina 4